



'שילוב נכון'

שילוב וקידום ילדים ובוגרים בעלי צרכים
מיוחדים במרחבי חייהם הטבעיים



מעין אריה

M.A. פסיכולוגיה התפתחותית

פסיכותרפיסטית גופנית

מנחת שילוב www.maayanot-center.com



סדר יום

• 20:00 - שילוב והכלה

✓ מסגרת לתהליך

✓ תהליך השילוב

✓ תפקיד המשלבת

✓ אסטרטגיות לשילוב

✓ התקשרות - קשר טיפולי מווסת

• סיכום

• 21:00 - זמן לשאלות ושיתופים: 10 דק'



"והילד הזה הוא אני"

והילד הזה הוא אני

אָנְשִׁים זָרִים שְׂאֲנִי בְּכָל־לֹא מִכִּיר ,

מִמְקוֹמוֹת אַחֲרַיִם וְגַם פֶּה מִהָעִיר ,

הִיִּיתִי רוֹצֶה שְׂיִדְעוּ כָּל־סָם ,

שִׁישׁ יֶלֶד אֶחָד בְּעוֹלָם .



וְהַיֶּלֶד הַזֶּה הוּא אֲנִי.

יהודה אטלס, 1977





שילוב והכלה

חוק החינוך המיוחד מורה להעניק זכות קדימה להשמתו של תלמיד בעל צרכים מיוחדים במסגרת החינוך הרגיל על פני השמתו במסגרת החינוך המיוחד מתוך "הכרה ביכולתם של כל התלמידים ללמוד, וזכותם ללימודים, מתוך הכרה וקבלה של שונות בין בני אדם כמרכיב בסיסי וטבעי"

(מתוך דוח ועדת מרגלית לבחינת יישום חוק החינוך המיוחד, תמוז התש"ס - יולי 2000).





שילוב והכלה

➤ מסגרת השילוב מאפשרת **הזדמנות** להתנסויות ב**למידה משמעותית** וביצירת **קשרים חברתיים משמעותיים** בסביבה הטבעית.

➤ ההשתלבות מסייעת לפיתוח מיומנויות בתחומי התפקוד השונים:

✓ עצמאות ומיומנויות יום יום (ADL)

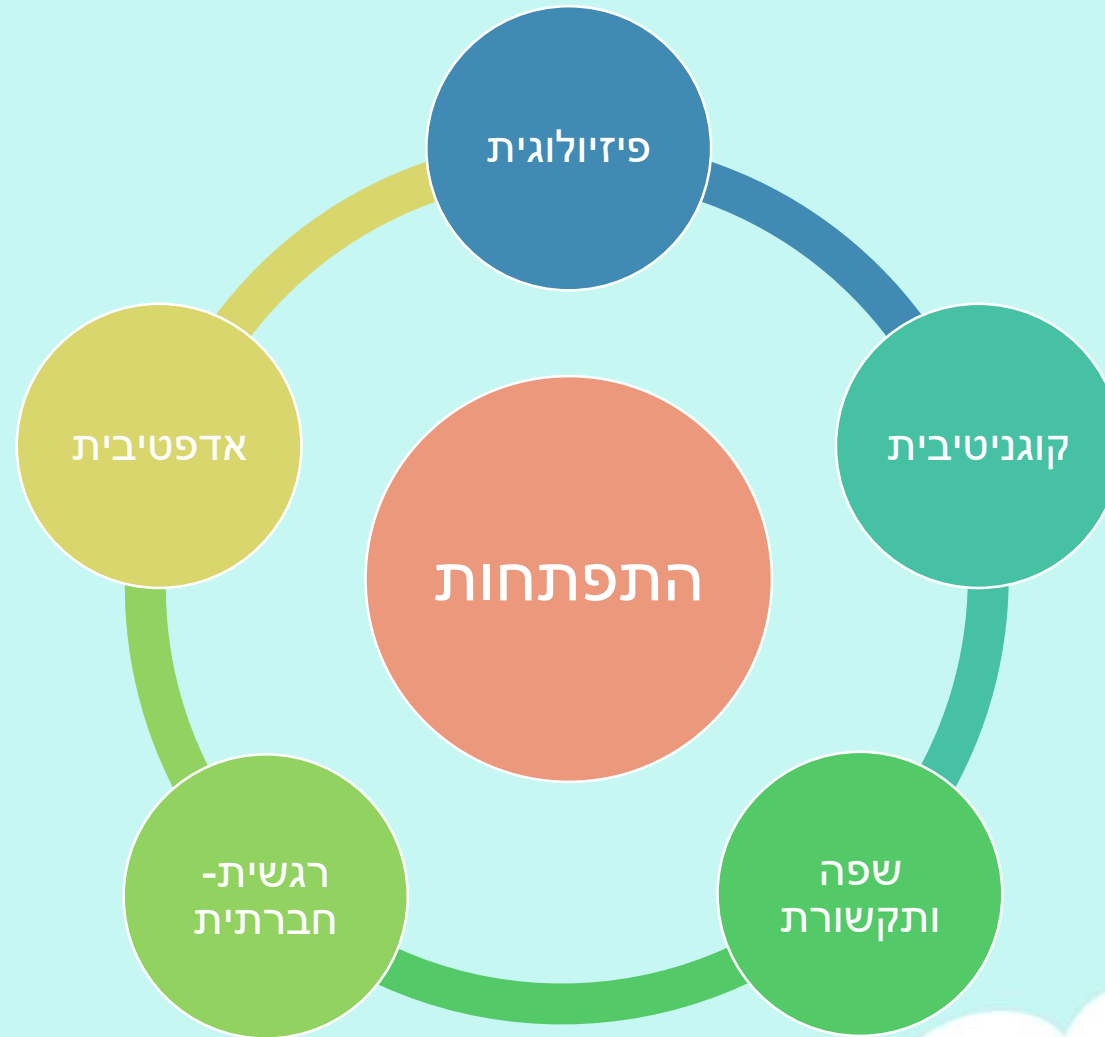
✓ סנסו-מוטורית, תפקודים ניהוליים

✓ רגשית חברתית

✓ שפתית ותקשורתית

✓ קוגניטיבית לימודית







שילוב והכלה – תהליך השילוב

Maslow's Hierarchy of Needs





שילוב והכלה – מסגרת לתהליך

➤ **עבודה מערכתית** המצריכה שיתוף פעולה בין הגורמים המשמעותיים בחייו של הילד:

✓ **תיאום ציפיות ובניית אמון** – הגדרת תפקידי המשלב/ת ותפקידי השותפים לתהליך

✓ הגדרת **אמצעי התקשורת** בין הגורמים החינוכיים, המטפלים וההורים

✓ בניית **תכנית השילוב והמטרות הטיפוליות** – רצף 'חדר טיפולים-מסגרת חינוך-בית'

✓ הגדרת **האמצעים והדרכים בתכנית**: התאמת סביבה פיזית וחברתית, ערוצי, זמני ודרכי שיתוף

הפעולה בין הגורמים. ליווי, תמיכה והדרכה לצוות ולהורים לאורך השנה.





שילוב והכלה – שותפי השילוב



ילד / עידית ברק

מה צריך ילד?

מקום

שיוכל לגבוה.

ומבוגר אחד

שיעזור לו עם התקרה





שילוב והכלה – מסגרת לתהליך





שילוב והכלה – תהליך השילוב

➤ הגדרת מטרות תכנית השילוב:

✓ זיהוי תחומי החוזק ותחומי הקושי

✓ הגדרת מטרות טיפוליות

○ קשיי שפה ותקשורת – תקשורת תומכת חליפית

○ קשיים בוויסות החושי – עזרים סנסו-מוטוריים / דגש לסביבה הפיסית

✓ גישות לטיפול, קידום ושילוב ילדים:

○ **Applied Behavior Analysis - ABA**

○ **Developmental Individual differences Relationship based model - DIR**

○ **Early Start Denver Model - ESDM**





שילוב והכלה – תהליך השילוב



➤ תפקידי מנחת השילוב:

- ✓ ניהול מקצועי בתכנית הקידום והשילוב של הילד - Case Manager האחראית לליווי, הדרכה ואינטגרציה בין כל הגורמים המעורבים בתכנית (אנשי טיפול מקצועי, אנשי צוות חינוכי, משלבים והורים).
- ✓ בתכניות מקצועיות, על המנחה להיות מיומן ומנוסה בעולם התפתחות הילד וכן בגישות הטיפול השונות על מנת להתאים את התכנית למאפייניו וצרכיו הייחודיים של הילד וסביבתו, ולא להפך.
- ✓ הכללת הכלים והמיומנויות הנרכשים בחדר הטיפולים לסביבתו הטבעית של הילד: הקנייה והטמעה של מיומנויות והרחבת יכולות





שילוב והכלה – תפקידי המשלבת





שילוב והכלה – תהליך השילוב

➤ תפקידי המשלבת:

- ✓ אחד התפקידים המהותיים העומדים בבסיס הצלחת השילוב הינו תפקיד **המשלבת** היוצרת את **הקשר האישי עם הילד, קבוצת השווים, הצוות, ההורים והמטפלים**, והמיישמת את מטרות התכנית בשיתוף פעולה עם הגורמים השונים
- ✓ המשלבת משתלבת בסביבה הטבעית באופן "גלוי" או "סמוי", ותפקידה לתווך בין הילד המשולב לבין הילדים האחרים בסיטואציות חברתיות ולתמוך בילד המשולב בפעילויות הגן/הכיתה





שילוב והכללה – תהליך השילוב

➤ תפקידי המשלבת:

- הכנת הילד מראש לפעילויות על ידי הטרמה ועזרי סדר יום, בתחילת יום ולאורכו במעברים, וכן בהכנה לשינויים
- סיוע בוויסות החושי על ידי קביעת פעילויות מובנות והפסקות לאורך היום
- תיווך הוראות וציפיות הצוות החינוכי לילד, ולהפך - תיווך צרכי וקשיי הילד לצוות החינוכי
- הפניית תשומת לב ומתן אסטרטגיות להתמודדות
- התאמת והטרמת חומרי הלימוד לרמת הילד
- הקנייה של נורמות התנהגותיות וחברתיות





שילוב והכלה – תהליך השילוב

➤ תפקידי המשלבת:

- זיהוי ועידוד **תחומי חוזק ועוגנים** של הילד שמקדמים מוטיבציה ללמידה / לאינטראקציה חברתית
- סיוע בפיתוח אסטרטגיות לוויסות וניהול עצמי ופיתוח יכולת פתרון בעיות (פירוק משימות למספר מטלות מדורגות, יומנים, עזרים)
- איתור מראש של מצבים קשים והכנת הילד לקראת ההתמודדות המשותפת עימם
- זימת חונכות עמיתים לקידום אקדמי / קיום קבוצות למידה קטנות
- **מודלינג** - שימוש מודל לחיקוי בתחומי הלמידה ובתחומי התקשורת והאינטראקציה החברתית
- שכלול מיומנויות המשחק של הילד באמצעות משחק משותף / משחק עם עמיתים





שילוב והכלה – תהליך השילוב

➤ תפקידי המשלבת:

- יצירת סיטואציות חברתיות בהתאם לתחומי העניין / החוזק של הילד (לימוד קבוצת הילדים משחק שהילד אוהב)
- תיווך הילד לסביבת הילדים המשלבת (נירמול התנהגויות חריגות, קידום הכלת השונה)
- שימוש בסיפורים חברתיים ללימוד חוקים חברתיים / לקידום תחומי התפתחות שונים
- קיום קבוצת מיומנויות חברתיות סביב פעילויות מהנות
- דיווח שוטף לגורמים המקצועיים אודות התקדמות הילד
- השתתפות בישיבות צוות חינוכי וקבלת הדרכה מקצועית





שילוב והכלה – אסטרטגיות לשילוב



➤ תצפיות, מעקב ורישום

➤ זיהוי המוטיבציות של הילד

➤ סיוע בהתארגנות ובתכנון

✓ עזרים וויזואליים: לוח סדר יום - דמויות / סיטואציות / חללים

✓ פעילויות סנסו-מוטוריות המסייעות למעברים

✓ הפסקות יזומות

✓ זיהוי ומניעה של נקודות "רגישות" ביום (רעב-חוסר שקט)



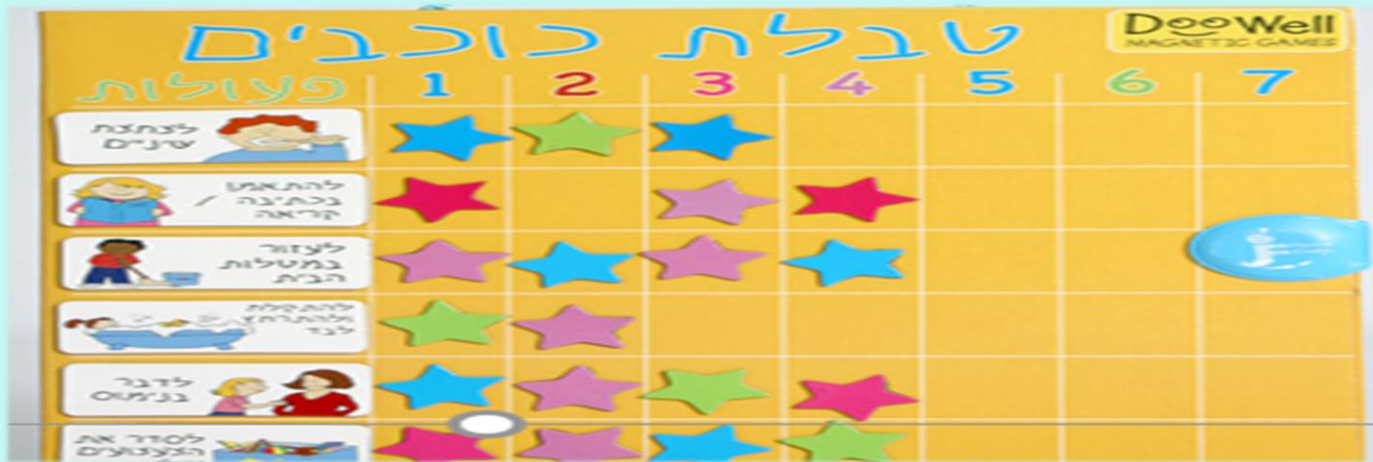


שילוב והכלה – אסטרטגיות לשילוב

➤ למידה והשתלבות בסדר היום:

- ✓ טיפוח מצוינות בתחומי תפקוד חזקים – חיזוק הביטחון העצמי ובניית דימוי עצמי חיובי
- ✓ שימוש ברפרטואר הילד: להתחיל ולבנות קשר ולמידה, דרך נושאים אהובים על הילד
- ✓ לימוד פרטני והכללה
- ✓ משימות חד ערוציות
- ✓ משימות בהמשכים

➤ עזרים מחזקים





שילוב והכלה – אסטרטגיות לשילוב



➤ פיתוח מיומנויות חברתיות

✓ שילוב חברתי הדרגתי

✓ עידוד פתרון בעיות, קבלת החלטות וזיהוי מצבים

✓ שיום, המללה ותוקף של מצבים רגשיים – נתינת משמעות רגשית

✓ עזרים לביטוי רגשי, מתן משמעות

➤ תהליך של עקביות, רצף והתמדה

➤ עדכון מטרות השילוב לפי ההתקדמות:

✓ הבנת שלבי ההתפתחות הנורמטיבית וההתפתחות האינדיבידואלית

(נקודות חולשה וחוזק)

○ התאמת ציפיות תכנית השילוב לפי שלבים אלו (גיל כרונולוגי / גיל

התפתחותי)



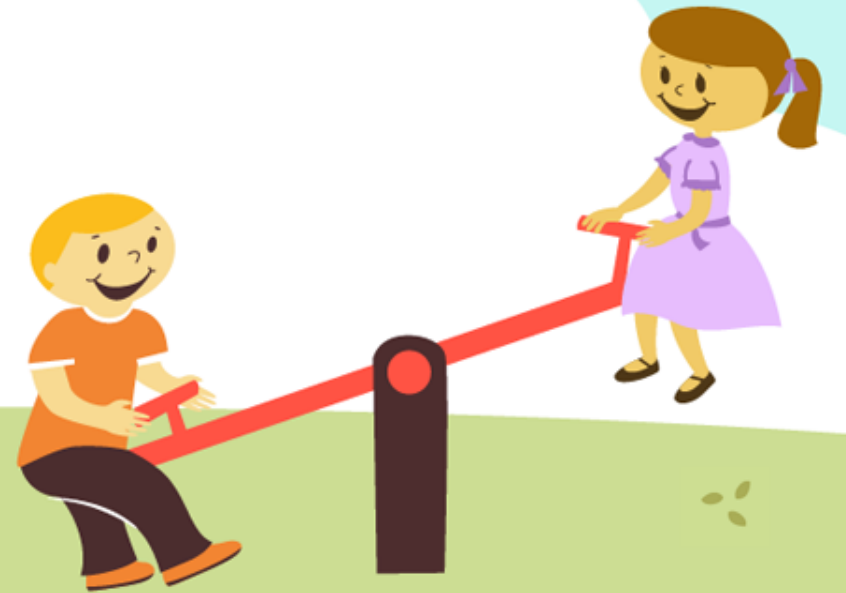


© הזכויות שמורות למרכז 'מעיינות שילוב' - מעין אריה. המצגת נועדה לשימוש משתתפי ההרצאה בלבד. אין לעשות בה שימוש ללא אישור המרצה.



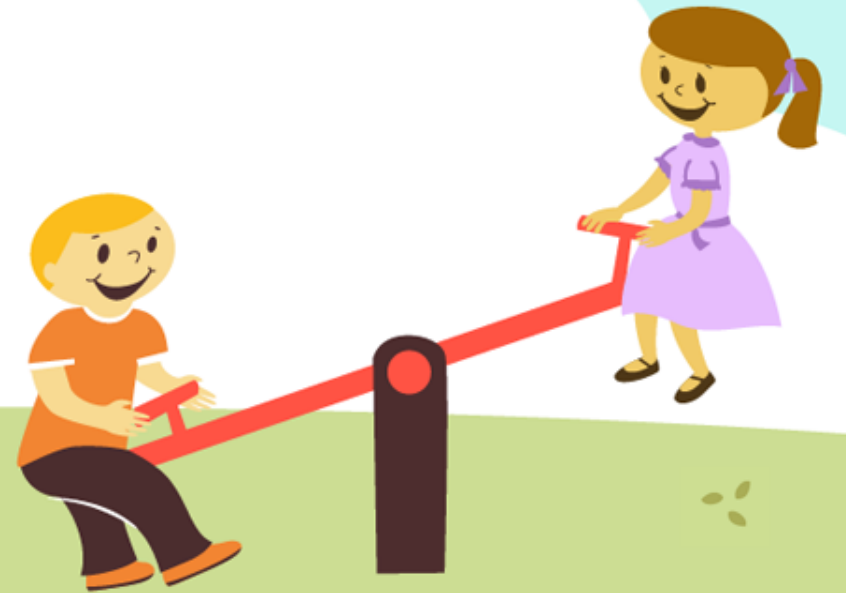
התקשרות

Attachment





סיכום



תודה על ההקשבה...

עכשיו תורכם... 😊



בקרו אותנו באתר 'מעיינות שילוב'

www.maayanot-center.com

ובעמוד הפייסבוק 'מעיינות - כשהורות, שילוב וטיפול נפגשים'

Maayan@maayanot-center.com

